

Sisekaitseakadeemia

Finantskolledž

Egle Kossas

AKTSIISIDEKLARATSIOONIDE SEOS
AKTSIISIKAUBA LIIKUMISE JA LAOSEISU
ARUANNETEGA

Lõputöö

Juhendaja:

Tõnis Elling, BA

Tallinn 2008

ANNOTATSIOON

Finantskolledž	Mai, 2008
Töö pealkiri: Aktsiisideklaratsioonide seos aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetega	
Töö autor: Egle Kossas	allkiri:
<p>Lõputöö koosneb kahest peatükist ning töö mahuks on 38 lehekülge. Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ning töö võõrkeelne kokkuvõte on antud inglise keeles.</p> <p>Lõputöö uurimisobjektideks on aktsiisikauba saatelehed, aktsiisideklaratsioonid ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruanded, kui peamised informatsiooniallikad aktsiisikauba käitlemise jälgimisel ja kontrollimisel.</p> <p>Töö eesmärgiks on välja selgitada kas aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgiv ning kontrolliv süsteem toimib ning millised probleemid esinevad aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmisel ja esitamisel.</p> <p>Autor jõuab töös järeldusele, et Eesti Vabariigis kehtiv aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgiv ning kontrolliv süsteem toimib. Maksulaekumise tagamiseks on maksuhalduril süsteem, kuhu kuuluvad Maksu- ja Tolliameti erinevad struktuuriüksused, elektrooniline andmeside pankadega, aktsiisikauba käitlejate poolt tagatise maksmine maksuhalduri pangakontole.</p> <p>Läbiviidud intervjuudest selgusid e-maksuameti süsteemi puudused, millest tulenevalt teeb autor ettepaneku süsteemi parendamiseks. Lisaks on autor arvamusel, et kogu aktsiisikauba liikumist hõlmav peaks olema jälgitav elektrooniliselt.</p> <p>Lõputöö kirjutamisel on kasutatud andmekogumismeetodina õigusaktide ja kirjanduse analüüsimist ning intervjuude ja küsitluse läbiviimist.</p>	
Võtmesõnad: aktsiis, aktsiisimaks, aktsiisideklaratsioon, aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruanne, aktsiisikauba saateleht.	
Keywords: excise, excise duties, excise declaration, the movement and inventory as well as excise product delivery documents, excise goods bills of delivery.	
Säilitamise koht:	
Kaitsmisele lubatud:	
Juhendaja: Tõnis Elling	allkiri:

SISUKORD

ANNOTATSIOON	2
MÕISTETE SELGITUSED	4
SISSEJUHATUS	5
1. ÜLEVAADE AKTSIISIMAKSUST JA MAKSUSTAMISE ÜLDPÕHIMÕTETEST ...	7
1.1 Aktsiiside ajalugu Eesti Vabariigis	7
1.2 Aktsiisimaksu üldisloomustus ja maksustamise üldpõhimõtted.....	10
1.3 Aktsiisimaksu maksukohustuse tekkimine ja maksustamisperiood	12
1.4 Aktsiisimaksu deklareerimiskohustuse tekkimine	14
2. AKTSIISIDEKLARATSIOONID NING AKTSIISIKAUBA LIIKUMISE JA LAOSEISU ARUANDED	16
2.1 Aktsiisideklaratsioonide täitmine	16
2.2 Aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmine.....	23
2.3 Aktsiisikauba liikumise ja maksustamise jälgimine.....	26
2.4 Kokkuvõtte küsitlustest aktsiisilaopidajate ja maksuametnikega.....	29
KOKKUVÕTE	33
SUMMARY	35
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	36
LISAD.....	Error! Bookmark not defined.
Lisa 1 Alkoholi aktsiisideklaratsioon	Error! Bookmark not defined.
Lisa 2 Tubaka aktsiisideklaratsioon	Error! Bookmark not defined.
Lisa 3 Energiatoote aktsiisideklaratsioon.....	Error! Bookmark not defined.
Lisa 4 Pakendi aktsiisideklaratsioon	Error! Bookmark not defined.
Lisa 5 Alkoholi liikumise ja laoseisu aruanne.....	Error! Bookmark not defined.
Lisa 6 Tubakatoodete liikumise ja laoseisu aruanne	Error! Bookmark not defined.
Lisa 7 Kütuse liikumise ja laoseisu aruanne.....	Error! Bookmark not defined.
Lisa 8 Ajutises aktsiisivabastuses lähetatud aktsiisikauba saateleht A .	Error! Bookmark not defined.
Lisa 9 Ajutise aktsiisivabastuseta lähetatud aktsiisikauba saateleht T ..	Error! Bookmark not defined.

MÕISTETE SELGITUSED

Aktsiisiladu – aktsiisiladu on koht, kus aktsiisilaopidajal on õigus alkoholi,- tubaka,- kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses (edaspidi ATKEAS) sätestatud korras ajutises aktsiisivabastuses toota, ladustada, vastu võtta ja lähetada aktsiisikaupa.¹

Aktsiisilaopidaja – on isik, kellele on antud õigus aktsiisilaos toota, ladustada, vastu võtta ja aktsiisilaost lähetada aktsiisikaupa.²

Maksuesindaja – riiklike maksude maksuhaldurilt vastava tegevusloa saanud isik, keda mitteresident võib volitada ennast esindama Eestis tekkivate maksuseadustest tulenevate kohustuste täitmiseks. Maksuesindajana võib tegutseda Eestis asutatud juriidiline isik või välismaa juriidilise isiku Eestis äriregistrisse kantud filiaal.³

Registreeritud kaupleja- isik, kellele on antud õigus ärilisel eesmärgil vastu võtta teisest liikmesriigist ajutises aktsiisivabastuses lähetatud aktsiisikaupa. Ei ole õigust ladustada ega lähetada aktsiisikaupa ajutises aktsiisivabastuses.⁴

Alkohol – õlu, vein, kääritud jook, vahetoode ja ATKEASE § 12 lg 6 nimetatud muu alkohol.⁵

Tubakatoode – sigar, sigarillo, sigaret, suitsetamistubakas ja närimistubakas.⁶

Energiatoode - käesolevas töös: kütus, maagaas ja elektrienergia.

Kütus – ATKEASE mõistes on kütus pliivaba ja pliibensiin, lennukibensiin, petrooleum, diislikütus, eriotstarbeline diislikütus, kerge kütteõli, raske kütteõli, põlevkivikütteõli, vedelgaas, kivisüsi, pruunsüsi, koks, maagaas ning kütusesarnane toode, vedel põlevaine ja biokütus.⁷

Pakend – mistahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani, hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitlemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks

---

¹ ATKEAS § 2. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

² samas, § 3

³ MKS § 8¹ lg 1. 20.02.2002.-RT I 2002, 26, 150, RT I 2008, 3, 21.

⁴ ATKEAS § 4². 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

⁵ samas, § 12 lg 1

⁶ samas, § 16 lg 1

⁷ samas, § 19 lg 1

kogu tsükli vältel tootjast tarbijani. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorratooted.⁸

SISSEJUHATUS

Aktsiisiga maksustatakse konkreetseid kaupu. Maksustatavad kaubad ei kuulu esmatarbekaupade hulka, ehkki neid tarbitakse palju. Eestis maksustatakse aktsiisiga alkoholi- ja tubakatooted, kütus, maagaas, elektrienergia ning pakend.

Aktsiisikaupade puhul on reeglina põhimõte, et kogu tarbitav kaup maksustatakse aktsiisiga. Samas ei ole välistatud erandid, mis tähendab seda, et osa aktsiisikaubast tarbitakse aktsiisivabalt. Aktsiisikaupade liikumise jälgimiseks ja maksustamise kontrollimiseks on loodud süsteem, mis hõlmab aktsiisikauba saatedokumente - saatelehti, igapäevaseid aktsiisimaksukohustuse väljatrükke, aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruandeid ning aktsiisideklaratsioone. Kogu süsteemi jälgib ning aktsiisikauba käitlemist, maksude arvestust ning laekumisi jälgib ja kontrollib maksuhaldur – Eesti Vabariigis Maksu- ja Tolliamet. Nimetatud süsteemi eesmärgiks on tagada aktsiiside laekumine.

Aktsiisikaupade puhul on oluline roll aktsiisilaol, kus toimub aktsiisikaupade käitlemine ja tootmine. Aktsiisiladu on vajalik selleks, et kauba omanik saaks maksukohustuse tekkimist edasi lükata, sest kuni aktsiisikaup on aktsiisilaos, rakendatakse kaubale ajutist aktsiisivabastust. Aktsiisimaksu kohustus tekib kauba tarbimisse lubamisel ning maksmisele kuuluv aktsiis deklareeritakse aktsiisideklaratsiooniga.

Käesoleva lõputöö eesmärgiks on uurida:

- Kas aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgiv ning kontrolliv süsteem toimib.
- Millised probleemid esinevad aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete, kui peamiste aktsiisikauba käitlemise jälgimise- ja kontrollivahendite täitmisel ning esitamisel.

Eesmärgi täitmiseks analüüsib autor aktsiisideklaratsioonide, aktsiisikauba saatelehtede ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete vahelisi seoseid. Aktsiisideklaratsioonide

---

⁸ Pakendiseadus § 2. 21.04.2004.-RT I 2004, 41, 278, RT I 2008, 1, 4.

ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmisel ja esitamisel esinevate probleemide välja selgitamiseks viis autor läbi intervjuud ja küsitluse.

Lõputöö hüpotees on:

- Eesti Vabariigis kehtiv aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgiv ning kontrolliv süsteem tagab aktsiiside laekumise.

Andmekogumismeetodina kasutas autor õigusaktide ja kirjanduse analüüsimist ning intervjuude ja küsitluse läbi viimist.

Töö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis annab autor ülevaate aktsiisimaksust üldiselt, maksustamise üldpõhimõtetest, aktsiiside ajaloost taasiseseisvunud Eesti Vabariigis. Teise peatüki teemaks on aktsiisideklaratsioonid ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruanded. Autor analüüsib aktsiisideklaratsioonide, aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete ning aktsiisikauba saatelehtede omavahelisi seoseid. Autor uurib, millised probleemid esinevad aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmisel ja esitamisel.

Töö koostamisel kasutas autor allikmaterjalidena aktsiisialast kirjandust, õigusakte ja internetiallikaid.

Lõputöö koostamise ajal küsitles autor valikuliselt aktsiisilaopidajaid ning intervjueeris Põhja maksu- ja tollikeskuse aktsiiside talituse vanemspetsialisti Leelu Ojanurm'e, Lõuna maksu- ja tollikeskuse tolliosakonna tollitehnoloogia talituse vanemspetsialisti Kristina Kapajeva't ning Põhja maksu ja tollikeskuse järelkontrolliosakonna I järelkontrollitalituse juhtivrevident Enno Puhm'i.

1. ÜLEVAADE AKTSIISIMAKSUST JA MAKSTAMISE ÜLDPÕHIMÕTETEST

Aegade jooksul on aktsiisidega maksustatud erinevaid kaupu, nii esmatarbe- kui ka luksuskaupu. Tänapäeval on Eestis alkoholi-, tubaka-, kütuse-, elektri- ja pakendiaktsiisi maksmise kohustus. Aastaid tagasi kehtinud karusnaha- ja mootorsõidukiaktsiis, on praeguseks ajalugu.

Lõputöö esimeses peatükis käsitleb autor aktsiisimaksu üldiselt, millised on aktsiisimaksukohustuse tekkimise alused ja maksustamisperiood. Lisaks toob autor ülevaate aktsiiside ajaloost taasiseseisvunud Eesti Vabariigis ning pöörab tähelepanu maksustamise üldpõhimõtetele, mis on olulised nii maksuseaduste koostamisel kui ka maksmisele kuuluvate maksusummade määramisel.

1.1 Aktsiiside ajalugu Eesti Vabariigis

Taasiseseisvunud Eesti maksusüsteemi kehtestamisel alustati ühtse aktsiisiseadusega – 1.juulil 1990 kehtima hakanud Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seadus (RT 1990, 2, 26) nägi ette alkoholi, tubaka ja karusnahkade maksustamise, alates 28. veebruarist 1991 lisandus maksuobjektide hulka ka mootorikütus. Peatselt asendati see seadus ükshaaval üksikute aktsiisiseadustega. Alates 1. jaanuarist 1992 hakkas kehtima karusnahaaktsiisi seadus, 1.veebruarist 1992 õlleaktsiisiseadus, 1. aprillist 1992 alkoholiaktsiisi seadus (RT 1992, 11, 170), 1. augustist 1992 tubakaaktsiisi seadus (RT 1992, 31, 409) ja viimasena 1. juulist 1993 kütuseaktsiisi seadus (RT I 1993, 38, 563).⁹

---

⁹ Lehis, L. 2007. Aktsiiside olemusest, ajaloost ja põhimõtetest. – MaksuMaksja, 6-7/07, 42.

Aastate jooksul on lisaks maksumäärade pidevale tõstmisele toimunud ka muid olulisi muudatusi. Algselt oli sätestatud põhimõte, et aktsiisikaupu ei maksustata käibemaksuga, sellest loobuti juba 1991. aastal. Kuni 1995. aastani maksustati Eestis toodetud tubakatooteid ja kuni 1997. aastani maksustati Eestis toodetud õlut imporditud toodetest madalamate aktsiisimääradega. Imporditud kaubalt tuli aktsiisi maksta tollieeskirjade kohaselt. Eestis toodetud kaupadelt arvestatud aktsiise administreeris varem Maksuamet. Järk-järgult anti aktsiiside siseriiklik haldamine üle tollile (tubakaaktsiis 01.06.2000, alkoholiaktsiis 01.01.2001, kütuseaktsiis 01.04.2003).¹⁰

Osa Eestis kehtivatest aktsiisidest on tänaseks kaotanud kehtivuse. Aastatel 1992-1995 kehtis Eestis karusnahaaktsiis, millega maksustati rebase, kährikkoera, soobli, naaritsa, puurituhkru, ondatra ja tšintšilja nahku ning nendest valmistatud tooteid, samuti nimetatud elusloomi. Ajavahemikus 1. aprill 1995 kuni 31. detsember 2002 kehtis mootorsõidukiaktsiis, millega maksustati peamiselt kasutatud sõiduautode importi (maksumäärad sõltusid sõiduki vanusest ja silindrite töömahust).¹¹

Ühtne alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seadus võeti vastu 04.12.2002 ja kehtima hakkas 01.04.2003¹². Ühtse aktsiisiseadusega muudeti kehtetuks alkoholiaktsiisi seadus, tubakaaktsiisi seadus ja kütuseaktsiisi seadus. Perioodil 2003 kuni 2007 on alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seadust muudetud üheksa korda. Viimane muudatus jõustus 01.01.2008¹³ ja selle kohaselt lisandus aktsiisiga maksustamisele elektrienergia ja maagaas. Seaduse pealkiri muudeti alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduseks (ATKEAS).

Kuna aktsiisid mõjutavad kauba hinda ning seetõttu võib aktsiisidega maksustamine takistada kaupade vaba liikumist ühisturul, siis harmoniseeritakse Euroopa Liidus aktsiisialaseid maksueeskirju. Eesti on oma aktsiisimaksude harmoniseerimisel arvestanud Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi¹⁴, mis reguleerib aktsiisiga maksustatava kauba üldist korraldust ja selle kauba valdamist, liikumist ning järelevalvet. Direktiiviga reguleeritakse alkoholi, tubakatoodete ja kütuse aktsiisiga maksustamist Euroopa Liidu tolliterritooriumil

---

¹⁰ sama

¹¹ sama

¹² Alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seadus, RT I 2003, 2, 17.

¹³ Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektrisktsiisi seadus. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

¹⁴ Euroopa Liidu Nõukogu 25.02.1992.a direktiiv 92/12/EMÜ.-EÜT L 76, 23.03.1992.

ning on sätestatud nõuded aktsiisimaksjatele, kes võivad toota aktsiisikaupa ja võtta teisest liikmesriigist vastu aktsiisiga maksustamata kaupa. Samas direktiivis nähakse liikmesriikidele ette täitmiseks kohustuslikud aktsiisivabastused, aktsiisikauba maksustamise moment ning aktsiisikauba liikmesriikide vahel liikumise nõuded.¹⁵

Käesoleval ajal kuuluvad Euroopa Liidu nõuetest tulenevalt aktsiisiga maksustamisele alkoholi-, tubaka- ja energiatooted. Teiste kaupade maksustamine on liikmesriikidele vabatahtlik, juhul kui see ei ole vastuolus kaupade ja teenuste vaba liikumise põhimõtetega. Eesti on rakendanud aktsiisimaksimise kohustust veel müügipakendile.

Pakendiaktsiisi seadus (edaspidi PakAS) kehtib alates 01.03.1997 (RT I, 14.01.1997, 5/6, 31). Erinevalt muudest Eestist kehtivatest aktsiisidest ei kuulu pakendiaktsiis Euroopa Liidus direktiividega ühtlustatavate aktsiiside hulka. Pakendiaktsiisi kehtestamine ei ole kohustuslik ning maksustamisel ei pea arvestama direktiivide nõudeid. Sellest tulenevalt ei rakendata pakendiaktsiisi puhul aktsiisiladude süsteemi, registreeritud kauplejaid, aktsiisi tagastamist ega kaugmüügi korda.¹⁶ Pakendiaktsiisi seadus rakendus kahes osas, alkoholsete jookide pakendite osas 01.03.1997 ja karastusjookide pakendite osas 01.12.1998.¹⁷

Aksiisimaksu haldur on Maksu- ja Tolliamet ning aktsiis laekub riigieelarvesse. Riigieelarvesse laekunud alkoholi- ja tubakaaktsiisist kantakse 3,5% üle Eesti Kultuurkapitalile, elektriaktsiis kasutatakse keskkonnatasude seaduses sätestatud korras keskkonnatasudest saadava raha kasutamise samadel eesmärkidel¹⁸. Kütuseaktsiisist laekuv raha on ettenähtud teehoiu rahastamiseks¹⁹.

Pakendiaktsiisi puhul on tegemist tüüpilise pakendi ja pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist stimuleeriva majandusmeetmega²⁰. Eesmärgiks on võimalikult suur taaskasutus, mis tähendab minimaalset maksulaekumist. Laekunud pakendiaktsiisist loetakse 50% keskkonnatasuks ning seda kasutatakse sihtotstarbeliselt keskkonnaseisundi

---

¹⁵ Välisministeerium. 2004. Eesti ühinemisleping Euroopa Liiduga. Seletuskiri. 199-200.

¹⁶ Huberg, M., Uusorg, M. 2007. Eesti maksuseadused koos rakendusaktidega. Tartu: OÜ Casus, 913.

¹⁷ Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn: Juura, 450.

¹⁸ ATKEAS § 29. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

¹⁹ Teeseadus § 16 lg 2. 17.02.1999.- RT I 1999, 93, 831, RT I 2007, 66, 408.

²⁰ Moora, H. 2005. Pakenditeatmik. Tallinn: AS Triip, 17.

hoidmiseks, hooldusvarade taastootmiseks ja keskkonnakahjustuste heastamiseks vastavalt keskkonnatasude seadusele (RT I 2005, 67, 512; 2006, 29, 220)²¹.

1.2 Aktsiisimaksu üldiseloomustus ja maksustamise üldpõhimõtted

Aktiisikaupade puhul on reeglits, et kogu tarbitav kaup maksustatakse aktsiisiga, väljaarvatud mõningad erandid. Näiteks rakendatakse aktsiisivabastust meditsiinis kasutatavale piiritusele, alkoholi- ja tubakatoodetele, mida tarbitakse laevadel ja lennukitel liikmesriikidevahelise reisi ajal. Samuti kehtivad teatud juhtudel aktsiisivabastused kütusele, mida kasutatakse laevadel ja lennukitel.

Aktiise nimetatakse tarbimismaksudeks. Aktsiisiga maksustatavad kaubad ei kuulu esmatarbekaupade hulka, kuigi neid tarbitakse palju. Samas on mõnedel aktsiisikaupadel võime mõjutada esmatarbekaupade hindasid (näiteks mõjutavad kütuste hinnad toiduainete hindasid). Alkoholi- ja tubakatoodetele aktsiisimaksu kehtestamisega aitab riik mõjutada, suunata ja piirata nende kaupade tarbimist. Kuna kange alkoholi aktsiisimäärad on kõrgemad kui lahjemal alkoholil, siis võib tarbija eelistada odavamalt alkoholi. Kütusele aktsiisi kehtestamisega on eesmärgiks tarbijate eelistus keskkonnale ohutuma kütuse kasuks.

Aktiise nimetatakse kaudseteks maksudeks, mis tähendab, et maksukoormus langeb lõpptarbijale, kes kasutab aktsiisikaupa ettevõtlusväliselt, kuid maksu kogujad ja maksjad on ettevõtted, kes toodavad või impordivad kaupu.²²

Aktiisiga maksustamine toimub kauba tarbimiskohas ja maksustamine ei tohi sõltuda müüja või tootja isikust ning kauba päritolust.²³ Eestis toodetud ja Eestisse imporditud kaubad maksustatakse ühtemoodi.

---

²¹ Huberg, M., Uusorg, M. 2007. Eesti maksuseadused koos rakendusaktidega. Tartu:OÜ Casus, 913.

²² Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn: Juura, 429.

²³ samas, lk 430

Lisaks eeltoodule nimetatakse aktsiisi veel ühetasandiliseks maksuks, mis tähendab, et aktsiisikohustus tekib kas kauba Eestisse toomisel või aktsiisilaost väljastamisel. Hilisematel müügietappidel ei toimu täiendavat maksustamist ega varem makstud aktsiisi mahaarvamist. Ühetasandilise maksustamise põhjus seisneb selles, et aktsiisimäärad ei sõltu maksuobjekti väärtusest, vaid on fikseeritud kauba ühiku kohta.²⁴

Aktsiisikauba maksustamisel tuleb järgida maksuõiguse üldpõhimõtteid. Kuna maksumenetlus on üks haldusmenetluse eriliik, siis on oluline, et haldusorgan juhindub oma tegevuses seaduses ettenähtud vorminõuetest ja arvestab seaduse üldiseid põhimõtteid. Maksuhaldur peab maksukohustuslaste kontrollimisel ja maksusumma määramisel silmas pidama seaduslikkuse, kokkulepete sõlmimise, ühetaolise maksustamise, proportsionaalsuse põhimõtteid.

Seaduslikkuse põhimõtte kohaselt tekib maksukohustus vahetult seaduse alusel. Seadus, millega maks kehtestatakse peab sisaldama kõiki maksuõigussuhte olulisi tingimusi. Seaduslikkuse põhimõtte lubab ministritel anda maksuseaduste rakendamiseks määrusi, millel on seadust abistav funktsioon.²⁵

Aktsiiside puhul tekib maksukohustus vastavalt ATKEASes ning PakASes sätestatutule. Seaduse rakendamiseks on rahandus- ja keskkonnaministri poolt antud välja määrused, mis on abiks aktsiisikaupade deklareerimisel.

Maksunõue tekib vahetult seaduse alusel, sõltumata maksuhalduri tegevusest. Maksuhalduril ei ole õigust sõlmida maksumaksjaga kokkulepet maksude vähendamise või mittemaksmise kohta. Seetõttu on kokkulepete sõlmimine maksuõiguses välistatud.²⁶

Maksuhaldur peab maksuseadust rakendama kõikide maksumaksjate suhtes ühetaoliselt, ta ei tohi teha suvalisi erandeid ega tõlgendada seadust erinevate maksumaksjate jaoks erinevalt. Näiteks kaudsete maksude puhul peab ühetaoline maksustamine tagama kõigi maksustavate kaupade ja teenuste ühesuguse maksustamise, mistõttu aktsiiside puhul on

---

²⁴ Huberg, M., Uusorg, M. 2007. Eesti maksuseadused koos rakendusaktidega. Tartu:OÜ Casus, 761.

²⁵ Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn: Juura, 71-72.

²⁶ samas, lk 74-75

nõutav, et kõiki erinevaid õiguslikus vormis isikuid, kes kaupu müüvad ja teenuseid osutavad, tuleb maksustada ühtemoodi.²⁷

Proportsionaalsuse põhimõtet tuleb arvestada maksusoodustuste kehtestamisel. Maksuhaldur peab menetluse läbiviimisel vältima üleliigseid kulusi ja ebamugavusi, järgima haldusmenetluse üldpõhimõtteid ja tagama menetlusosaliste õiguste kaitse. Väikeste summade määratlemisest ja sissenõudmisest võib loobuda, kui see osutub liiga kulukaks ja ebaefektiivseks.²⁸

1.3 Aktsiisimaksu maksukohustuse tekkimine ja maksustamisperiood

Aktiisimaksu kohustus tekib aktsiisikauba tarbimisse lubamisel, teisest liikmesriigist ilma ajutise aktiisimaksuvabastuseta Eestisse toimetamisel ja impordilt ilma ajutise aktiisimaksuvabastuseta.²⁹

Pakendiaktiisi puhul tekib maksukohustus Eestis täidetud, imporditud ja teisest liikmesriigist Eestisse toimetatud pakendi müümise, vahetamise, tasuta võõrandamise või omatarbeks kasutusse võtmise korral. Maksukohustuse tekkimise ajaks on varaseim hetk, millal toimus pakendi lähetamine, saajale pakendi kättesaadavaks tegemine või pakendi omatarbeks kasutusse võtmine.³⁰

Elektriaktiisi puhul tekib elektrienergia võrguettevõtjal maksukohustus elektrienergia kasutusele võtmisel tarbimiseks ja edastamisel sellisele tarbijale, kes ei ole võrguettevõtja. Omatoodetud elektrienergia tarbijal ja otseliini kaudu edastatud elektrienergia tarbijal tekib maksukohustus elektrienergia kasutusele võtmisel tarbimiseks.³¹

Aktiis makstakse maksukohustuse tekkimise päeval kehtinud määra järgi.³²

---

²⁷ samas, lk 75-77

²⁸ samas, lk 138

²⁹ ATKEAS § 24 lg 1 . 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

³⁰ PakAS § 6 lg 1 ja 2. 19.12.2006.-RT I 1997, 5/6, 31, RT I 2005, 37, 288.

³¹ ATKEAS § 24 lg 6³ . 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

³² samas, § 28

ATKEASE järgi on aktsiisimaksjateks³³:

- 1) aktsiisilaopidaja;
- 2) võlgnik ühenduse tolliseadustiku mõistes;
- 3) isik või asutus, kes võõrandab või jätab oma valdusse konfiskeeritud või peremehetu aktsiisikauba;
- 4) isik, kes on rikkunud ATKEASE nõudeid, olles ebaseaduslikult tootnud aktsiisikaupa väljaspool altsiisiladu või võõrandanud, kasutanud või lähetanud aktsiisiga maksustamata aktsiisikaupa;
- 5) aktsiisivabastuse loa omanik;
- 6) isik, kelle aktsiisilao või registreeritud kaupleja tegevusluba on tunnistatud kehtetuks;
- 7) vedela põlevaine käitleja, tahkekütusest soojuse tootja, biokütuse käitleja, vedelgaasi käitleja ja ATKEASE § 66 lõikes 14¹ nimetatud kütusesarnase toote käitleja, kes ei ole aktsiisilaopidajad;
- 8) võrguettevõtja, kes tarbib maagaasi kütteinena või edastab maagaasi tarbijale maagaasist soojuse ja elektrienergia koostootja ning võrguväliselt soetatud maagaasi tarbija;
- 9) võrguettevõtja, kes tarbib elektrienergiat või edastab elektrienergiat tarbijale, omatoodetud elektrienergia tarbija ja otseliini kaudu edastatud elektrienergia tarbija;
- 10) maksuesindaja, registreeritud kaupleja või muu isik, kellel tekib aktsiisi maksmise kohustus.

PakASi järgi maksab aktsiisimaksu³⁴:

- 1) imporditud pakendilt maksab aktsiisi isik, kelle poolt või kelle eest deklareeritakse pakend vabasse ringlusesse lubamise tolliprotseduurile ühenduse tolliseadustiku mõistes;
- 2) Eestis täidetud pakendilt maksab aktsiisi pakendi kasutaja;
- 3) teisest liikmesriigist soetatud pakendilt maksab aktsiisi pakendi soetanud isik.

Aktsiisilaopidaja, registreeritud kaupleja, maksuesindaja, tahkekütuse soojuse tootja, maagaasiaktsiisi maksja ja elektriaktsiisi maksja puhul on aktsiisikauba

---

³³ samas, § 22 lg 1

³⁴ PakAS § 5. 19.12.2006.-RT I 1997, 5/6, 31, RT I 2005, 37, 288.

maksustamisperiood kalendrikuu. Aktsiisideklaratsioon tuleb esitada ja aktsiis maksta hiljemalt maksustamisperioodile järgneva kalendrikuu 15. päeval.³⁵

Kui Eestisse toimetatakse ärilisel eesmärgil aktsiisikaup, mis on teises liikmesriigis tarbimisse lubatud, siis maksab aktsiisi ettevõtja, kes selle aktsiisikauba vastu võtab. Aktsiisideklaratsioon tuleb esitada ja aktsiis maksta hiljemalt viiendal päeval maksukohustuse tekkimise päevast arvates.³⁶ Sellisel juhul on topeltnmaksustamise tekkimise oht. Viimase vältimiseks on lähteliikmesriigi ettevõtjal, kes kauba saatis, võimalus taotleda aktsiisi tagasimaksmist juhul, kui leiab tõendust aktsiisikauba vastu võtnud isiku poolt aktsiisi tasumine sihtliikmesriigis. Samas võivad liikmesriigid siiski tagasimaksmise taotluse tagasi lükata, kui see ei vasta nende kehtestatud andmete õigsuse kriteeriumitele³⁷.

Eestis täidetud pakendi, teisest liikmesriigist soetatud ja imporditud pakendi aktsiisiga maksustamise periood on kvartal. Kui aktsiisimaksja on oma kohustused pakendiaktsiisi seadusest ja pakendiseadusest tulenevalt üle andnud taaskasutusorganisatsioonile, siis on aktsiisiga maksustamise periood kalendriaasta.³⁸

Ettevõtted on kohustatud pidama kvartalite lõikes pakendiarvestust pakendite mahu ja pakendimaterjalide liikide järgi, samuti pakendi taaskasutamise kohta. Üks kord aastas esitavad ettevõtted Keskkonnaministeeriumile pakendiseaduses nõutavad andmed, sh aktsiisiga maksustatud pakendite andmed. Juhul kui ettevõtte ei ole oma pakendeid taaskasutanud ettenähtud määral, tuleb esitada aktsiisideklaratsioon ning tasuda aktsiis.³⁹ Pakendiaktsiisi makstakse Maksu- ja Tolliameti pangakontole ja aktsiisideklaratsioon esitatakse Maksu-ja Tolliametile maksustamise perioodile järgneva kuu 15. päevaks⁴⁰.

1.4 Aktsiisimaksu deklareerimiskohustuse tekkimine

³⁵ ATKEAS § 25 lg 1, 2, 2¹, 3. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

³⁶ ATKEAS § 25 lg 2². 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

³⁷ Euroopa Liidu Nõukogu 25.02.1992.a direktiiv 92/12EMÜ, art 22 p 3.- EÜT L 76, 23.03.1992.

³⁸ PakAS §§ 11¹, 7 lg 2. 19.12.2006.-RT I 1997, 5/6, 31, RT I 2005, 37, 288.

³⁹ Moora, H. 2005. Pakenditeatmik. Tallinn: AS Triip, 19.

⁴⁰ PakAS § 7 lg 3. 19.12.2006.-RT I 1997, 5/6, 31, RT I 2005, 37, 288.

Deklareerimiskohustus tuleneb maksukorralduse seadusest, mis sätestab deklaratsioonide esitamise ja vastuvõtmise korra. Seaduse kohaselt saadetakse deklaratsioon posti teel, elektroonilisel andmekandjal või elektroonilist andmesidet kasutades või antakse üle maksuhalduri ametiruumides või muus maksuhalduri määratud kohas⁴¹.

Maksudeklaratsioon on maksuhaldurile esitatav maksu arvutamise dokument, mille esitamise kohustus tuleneb seadusest. Deklaratsioonile lisatakse lisadokumendid, millede esitamine on ettenähtud seaduse või määrusega.

Deklaratsiooni esitamise viisi võib maksukohustuslane ise valida, väljaarvatud juhul, kui õigusaktis on sätestatud teisiti. Enamlevinud on deklaratsioonide esitamine interneti kaudu „e-maksuameti” teenust kasutades. Pakendiaktsiisi puhul rakendus “e-deklaratsioonide” esitamise kord alates 01.02.2008⁴². Kuni nimetatud ajani esitati pakendiaktsiisi deklaratsioonid paberandjal.

Aktiisiga maksustavatelt kaupadelt tekkinud aktsiisimaksukohustus deklareeritakse ATKEASes ja PakASes sätestatud korras aktsiisideklaratsioonidega. Deklaratsiooni esitamata jätmise korral jääb üldjuhul tasumata ka maks.

---

⁴¹ MKS § 86 lg 1. 20.02.2002.-RT I 2002, 26, 150, RT I 2008, 3, 21.

⁴² Maksu- ja Tolliamet. Täiendused aktsiisideklaratsioonide infosüsteemis alates 2008. a. <http://www.emta.ee/?id=22818> 18.01.2008

2. AKTSIISIDEKLARATSIOONID NING AKTSIISIKAUBA LIIKUMISE JA LAOSEISU ARUANDED

Deklareermiskohustusest tulenevalt peab aktsiisilaopidaja esitama igakuiselt aktsiisideklaratsiooni ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruande. Lõputöö teises peatükis kirjeldab autor aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmist. Autor analüüsib kirjeldatud dokumentide omavahelist seost ja uurib, millised probleemid on esile kerkinud eelpool mainitud dokumentide täitmisel ja esitamisel.

2.1 Aktsiisideklaratsioonide täitmine

Aktsiisideklaratsiooni vormid ja täitmise kord on kehtestatud rahandusministri 19.02.2003 määrusega nr 35 „Aktsiisideklaratsiooni vormid ja nende täitmise kord“. Deklaratsioon esitatakse iga aktsiisikauba kohta eraldi paberil formaadiga A4 või elektrooniliselt. Aktsiisideklaratsioon peab olema täidetud loetavalt ja sellisel viisil, et kandeid ei oleks võimalik kustutada. Andmete kustutamine ja ülekirjutamine on keelatud. Deklaratsioon täidetakse maksustamisperioodi jooksul tekkinud maksukohustuse kohta.⁴³

Aktsiisideklaratsiooni päises märgitakse aktsiisideklaratsiooni esitaja üle järelevalvet teostava Maksu- ja Tolliameti struktuuriüksuse nimi, esitaja ärinimi ja äriregistrikood, registreeritud kaupleja või maksuesindaja puhul ka aktsiisilaopidaja number, tegevuskoha aadress, maksustamisperiood ja kalendriaasta. Paber kandjal esitatud aktsiisideklaratsioonil

---

⁴³ Aktsiisideklaratsiooni vormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 19.02.2003 nr 35 §§ 1, 2. RTL 2003, 31, 465.

näidatud andmete õigsust kinnitatakse isiku poolt nime, ametinimetuse, kuupäeva ja allkirjaga.⁴⁴ (Lisa 1, Lisa 2, Lisa 3)

Pakendi aktsiisideklaratsiooni täidab ja esitab järelevalvet teostavale tolliasutusele aktsiisimaksja eest taaskasutusorganisatsioon juhul, kui aktsiisimaksja on pakendiaktsiisi seaduses sätestatud kohustuses taaskasutusorganisatsioonile üle andnud. Deklaratsioonile märgitakse selle kohta sõlmitud lepingu number ja kuupäev ning samuti isiku andmed, kelle eest taaskasutusorganisatsioon kohustusi täidab.⁴⁵ Pakendiettevoetted, kes ei ole sõlminud lepingut taaskasutusorganisatsiooniga, täidavad pakendi- ja pakendiaktsiisi seadusest tulenevad kohustused ise. (Lisa 4)

Alkoholi aktsiisideklaratsioonile (Lisa 1) märgitakse vastavalt alkoholi liigitusele alkoholi aktsiisimäär ja aktsiisimäära ühik vastavalt ATKEASE § 46 sätestatule. Lisaks märgitakse alkoholi kogus, millelt on maksustamisperioodil tekkinud maksukohustus. Alkoholiit maksmisele kuuluv aktsiisiumma leitakse alkoholi koguse korrutamisel aktsiisimääraga.⁴⁶ Alates 01.07.2006 rakendus kange alkoholi maksumärk⁴⁷, mis tõi kaasa maksumärkide deklareerimise kohustuse. Kui maksumärgid on rikutud või kadunud, tekib neilt aktsiisi tasumise kohustus. Maksmisele kuuluv aktsiisiumma märgitakse deklaratsioonile täiskroonides.

Autori poolt läbiviidud küsitlusest aktsiisilaopidajatega selgus, et alkoholi aktsiisideklaratsiooni täitmisel unustatakse kange alkoholi maksumärkide kogused deklaratsioonile kandmata. Samuti peeti keerukaks alkoholi koguse ümber arvutamist hektoliitritesse.

Maksu- ja Tolliameti poolt 2007.a alkoholi aktsiisideklaratsioonide kontrollimisel selgus, et paljud aktsiisilaopidajad ja registreeritud kauplejad on määratlenud alkoholi liiki

---

⁴⁴ samas, § 3

⁴⁵ Pakendi aktsiisideklaratsiooni vormi kehtestamine. Rahandusministri määrus 03.03.2005 nr 22 § 1, RTL 2005, 29, 402.

⁴⁶ Aktsiisideklaratsiooni vormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 19.02.2003 nr 35 § 4. RTL 2003, 31, 465.

⁴⁷ Maksumärk on aktsiisikaubale või selle müügipakendile kinnitatav eriliste turvalisusnõuetele vastav eritunnus, mis tõendab aktsiisi maksmist. ATKEAS § 11¹. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319. Alkohol peab olema maksumärgistatud, kui selle etanoolisisaldus on üle 22 mahuprotsendi ning see on villitud müügipakendisse mahuga alates 0,2 liitrist või sellelt makstav aktsiisiumma on üle 10 krooni müügipakendis oleva alkoholi kohta. ATKEAS § 49¹ lg 2. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

deklaratsioonil valesti. Ettevõtete kontrollimisel tuvastati, et tihti eksitakse ATKEASE mõistes veini ja vahetoote defineerimisega, mis toob kaasa kauba vale maksustamise aktsiisiga. Probleemid on seotud 15-18-mahuprotsendiliste aromatiseeritud veinide ja liköörveinide määratlemisega, kus need on deklareeritud veinidena ning aktsiis on tasutud vastava maksumäära alusel. Vahetootele ettenähtud aktsiisimäär on veinide aktsiisimäärast kõrgem ja seega toob määratlusega eksimine kaasa ettenähtust väiksema aktsiisisumma. Maksu- ja Tolliameti poolt saadeti esialgu 67 ettevõttele tähelepanu juhtivad kirjad, milles anti esmalt ettevõttele võimalus ise taotleda aktsiisideklaratsioonide muutmist või teavitada maksuhaldurit määratlusega eksimusest.⁴⁸

Põhja maksu- ja tollikeskuse järelkontrolliosakonna I järelkontrollitalituse juhtivreviidendi Enno Puhm'i sõnul reageeris teavituskirjadele vaid viiendik ettevõtetest. Nende ettevõtete puhul võib maksuhaldur kaalutusõiguse kohaselt loobuda trahvinõude esitamisest. Ülejäänud ettevõtted, kes ei ole kirjadele reageerinud, kuid kelle puhul on kahtlus, et alkoholi liik on määratletud valesti, on kavas kontrollida. Kui kontrolli tulemustena leitakse kinnitus maksumäära valesti arvestamisel, lisandub maksusummale trahv.⁴⁹

Kui maksudeklaratsioonis esinevad puudused ning see ei vasta seaduse või määrusega kehtestatud nõuetele, siis on maksuhalduri kohustus juhtida puudustele tähelepanu ja vajadusel anda maksukohustuslasele puuduste kõrvaldamiseks tähtaeg.⁵⁰ Ettenähtust väiksema maksusumma deklareerimise puhul on tegemist maksuõigusrikkumisega ja see on karistatav tegu.

Vältimaks edaspidi alkoholi liikide valesti määratlemist, tuleks alkoholi käitlejate tähelepanu juhtida alkoholiklassi õigesti määratlemisele. Kogu Eestis käideldav alkohol peab lisaks siseriiklikele õigusaktidele vastama ka Euroopa Liidu nõuetest tulenevatele õigusaktidele.⁵¹

---

⁴⁸ Maksu- ja Tolliamet. Maksuhaldur juhib tähelepanu alkoholi klassi määratlemisele aktsiisideklaratsioonides. <http://www.emta.ee/?id=21378&tpl=1026> 12.12.2007

⁴⁹ Puhm, E. 2007. Aktsiisideklaratsioonide kontrollimine. Autori üleskirjutis. Tallinn, 17.12.2007.

⁵⁰ MKS § 90 lg 1. 20.02.2002.-RT I 2002, 26, 150, RT I 2008, 3, 21.

⁵¹ Maksu- ja Tolliamet. Maksuhaldur juhib tähelepanu alkoholi klassi määratlemisele aktsiisideklaratsioonides. <http://www.emta.ee/?id=21378&tpl=1026> 06.03.2008

Tubaka aktsiisideklaratsioonile (Lisa 2) märgitakse maksumärgi liik, maksumärkide arv, aktsiisimäär, makstav aktsiis ning vajadusel lisatakse märkused. Tubakatoodete aktsiisimäärad on sätestatud ATKEASes § 56.

Sigarettide puhul märgitakse maksumärgi liigiks veergu B1 maksumärgile trükitud sigarettide maksimaalne jaehind ja veergu B2 sigarettide kogus müügipakendis tükkides. Sigarettidest erinevate tubakatoodete puhul märgitakse maksumärgi liigiks veergu B1 maksumärgile trükitud trükitäht (suitsetamistubakas - A; sigar - G; sigarillo - D ja närimistubakas - F)⁵², mis tähistab tubakatoote liiki ja veergu B2 tubakatoote kogus müügipakendis kas tükkides või grammides. Tubakatoodete aktsiisimäärad märgitakse maksumärgi liikide lõikes vastavalt ATKEASes sätestatudle proportsionaalse ja fikseeritud määrana. Aktsiisimäärade alusel arvutatakse aktsiisisumma ühe maksumärgi kohta kroonides. Maksmisele kuuluv aktsiis saadakse maksumärkide arvu ja ühe maksumärgi aktsiisisumma korrutamisel.⁵³

Aktiisilaopidajate seas läbi viidud küsitlustest selgus, et tubaka aktsiisideklaratsiooni puhul unustatakse deklaratsiooniga koos esitatavale maksumärkide liikumise aruandele märkida saadud maksumärkide ning tagastatud ja kadunud maksumärkide kogused.

Maksuhalduri poolt ei ole tubakatoodete deklareerimisel erilisi probleeme täheldatud. Enamus tubakatooteid importivad ettevõtted on välisfirmade tütarfirmad, seetõttu ollakse huvitatud ausast ja korrektsest kaubavahetusest ning puudub huvi panna toime maksupettusi.⁵⁴

Autori arvates peaks tähelepanu pöörama maksumärkideta tubakatoodete seirele ja deklareerimisele, sest osa tubakatoodetest tuuakse riiki ilma maksumärkideta – nimelt need, mida kavatakse müüa näiteks laevadel ja lennukitel, kus ei pea tubakatooted olema maksumärgistatud ning kasutatakse seadustega antud soodustusi. Sellisel juhul on võimalikud olukorrad, kus tubakatooted sattuvad ettenähtud sihtkoha asemel eesti turule.

Energiatoote aktsiisideklaratsioon (Lisa 3) koosneb üheksast tabelist:

---

⁵² Rahandusministri 12.04.2006 määrus nr 25. RTL, 27.04.2006, 36, 632.

⁵³ Aktsiisideklaratsiooni vormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 19.02.2003 nr 35 § 5. RTL 2003, 31, 465.

⁵⁴ Puhm, E. 2007. Aktsiisideklaratsioonide kontrollimine. Autori üleskirjutis. Tallinn, 17.12.2007.

- 1) tabel A: vedelkütused;
- 2) tabel B: fossiilse kütuse ja biokütuse segud;
- 3) tabel C: tahkekütused;
- 4) tabelid D1, D2, D3: maagaas;
- 5) tabelid E1, E2, E3: elektrienergia.

Energiatoodete aktsiisimäärad kajastuvad ATKEASes § 66.

Tabelit **A** kasutatakse mootorikütuselt, kütteõlilt ja kütusesarnaselt tootelt tekkinud aktsiisimaksukohustuse deklareerimiseks. Tabelisse märgitakse kütuse aktsiisimäär, aktsiisimäära ühik, kogus ja maksmisele kuuluv aktsiis. Kütuste kogused, millelt tekkis aktsiisimaksukohustus, näidatakse ära vastavalt kütuse aktsiisimäära ühikule kas tuhandetes kilogrammides või tuhandetes liitrites. Aktsiisisumma arvutatakse temperatuuril 15°C oleva kütuse kohta⁵⁵. Oluline on tabeli A täitmisel teada, et ridadel 1–10 ja 16–18 nimetatud kütuste puhul märgitakse kogus ka kilogrammides. Kütuselt maksmisele kuuluv aktsiisisumma leitakse kütuse koguse korrutamisel aktsiisimääraga.⁵⁶

Tabelit **B** kasutatakse fossiilse kütuse ja biokütuse segudelt tekkinud aktsiisimaksukohustuse deklareerimiseks. Tabel B jaguneb kolme alagruppi: „Bensiini ja biokütuse segud“, „Diislikütuse ja biokütuse segud“ ning „Muu fossiilse kütuse ja biokütuse segud“. Iga erineva koostisega segu näidatakse tabeli B alagruppides ära eraldi, erinevate segude märkimiseks on lubatud deklaratsiooni tabelit B täiendada lisaridadega. Kui kütuse kogus on märgitud liitrites, siis täidetakse ka tabeli lahter, kuhu on nõutav märkida kütuse kogus kilogrammides. Biokütuse puhul märgitakse kütuse kogus ainult kilogrammides.⁵⁷

Tabelit **C** kasutatakse tahkekütuselt tekkinud aktsiisimaksukohustuse deklareerimiseks. Tabel C jaguneb kolme alagruppi: „Kivisüsi“, „Pruunsüsi“ ja „Koks“. Aktsiisideklaratsioonile märgitakse tahkekütuse aktsiisimäär ja aktsiisimäära ühik vastavalt ATKEASele. Aktsiisiga maksustatava tahkekütuse kogused näidatakse deklaratsioonil tonnides ja tahkekütuse ülemine kütteväärtus väljendatuna gigadžaulides ühe tonni kohta.

---

⁵⁵ ATKEAS § 66 lg 21. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

⁵⁶ Aktsiisideklaratsiooni vormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 19.02.2003 nr 35 § 6 lg 1. RTL 2003, 31, 465.

⁵⁷ samas, § 6 lg 2

Tahkekütuselt maksmisele kuuluv aktsiisisumma leitakse tahkekütuse koguse korrutamisel tahkekütuse ülemise kütteväärtuse ja aktsiisimääraga.⁵⁸

Tabeleid **D1**, **D2**, **D3** kasutatakse maagaasilt tekkinud aktsiisimaksukohustuse deklareerimiseks. Aktsiisimäär märgitakse vastavalt ATKEASele. Maksmisele kuuluv aktsiisisumma leitakse maagaasi koguse korrutamisel aktsiisimääraga. Maagaasi kogused märgitakse rõhul 1,01325 baari ja temperatuuril 20°C täpsusega kaks kohta pärast koma. Tabeli **D1** täidab võrguettevõtja maksustamisperioodi jooksul edastatud ja tarbitud aktsiisiga maksustatud ja maksustamata maagaasi koguste kohta. Tabeli **D2** täidab soojuse- ja elektrienergia koostootja maksustamisperioodi jooksul soetatud ning tarbitud aktsiisiga maksustatud ja maksustamata maagaasi koguste kohta. Tabeli **D3** täidab võrguväliselt soetatud maagaasi tarbija maksustamisperioodi jooksul soetatud ning tarbitud aktsiisiga maksustatud ja maksustamata maagaasi koguste kohta.⁵⁹

Tabeleid **E1**, **E2**, **E3** kasutatakse elektrienergialt tekkinud aktsiisimaksukohustuse deklareerimiseks. Aktsiisimäär märgitakse vastavalt ATKEASele. Maksmisele kuuluv aktsiisisumma leitakse elektrienergia koguse korrutamisel aktsiisimääraga. Elektrienergia kogus märgitakse täpsusega kaks kohta pärast koma. Tabeli **E1** täidab võrguettevõtja maksustamisperioodi jooksul edastatud ja tarbitud aktsiisiga maksustatud ja maksustamata elektrienergia koguste kohta. Tabeli **E2** täidab omatoodetud elektrienergia tarbija maksustamisperioodi jooksul toodetud, tarbitud ja edastatud aktsiisiga maksustatud ja maksustamata elektrienergia koguste kohta. Tabeli **E3** täidab otseliini kaudu edastatud elektrienergia tarbija maksustamisperioodi jooksul soetatud ning tarbitud aktsiisiga maksustatud ja maksustamata elektrienergia koguste kohta.⁶⁰

Energiatoote aktsiisideklaratsioonide kontrollimisel tuleks tähelepanu pöörata erinevate kütuse liikide deklareerimisele. Kuna kütuse aktsiisimäärade erinevus on suhteliselt suur, näiteks diislikütuse aktsiisimäär on 5165 krooni 1000 liitri diislikütuse kohta, aga kerge kütteõli puhul on aktsiisimäär 960 krooni 1000 liitri kerge kütteõli kohta, siis on deklaratsioonide kontrollimisel raske tuvastada, mis otstarbel ja eesmärgil kütet on

---

⁵⁸ samas, § 6 lg 4

⁵⁹ samas, § 6 lg 5-8

⁶⁰ samas, § 6 lg 9-12

kasutatud. Maksudest kõrvalehoidumise nimel deklareeritakse diislikütuse asemel hoopis kerge kütteõli ning tagantjärgi on sellist maksupettust raske kontrollida ja kindlaks teha.⁶¹

Energiatoote deklaratsioonide kontrollimisel tuleks jälgida deklaratsioonile märgitud kütuse koguse ühikuid. Vedelkütuste puhul on kohustus märkida deklaratsioonile kogused liitrites ja kilogrammides, kuid makstav aktsiis arvestatakse vedelkütuse liitrite ja maksumäära korrutisena.

Pakendi aktsiisideklaratsiooni vorm on kehtestatud rahandusministri 03.03.2005 määrusega nr 22. Pakendi aktsiisideklaratsiooni (Lisa 4) märgitakse taaskasutuskohustuse alataitmine, mis on PakAS § 8 lg 1 sätestatud pakendimaterjali taaskasutamise määra ja tegelikult taaskasutatud pakendimaterjali määra vahe protsentides; pakendi aktsiisimäär vastavalt PakASes sätestatule kroonides kilogrammi kohta; maksustamisele kuuluva pakendi kogus kilogrammides; pakendilt maksmisele kuuluv aktsiisisumma kroonides, mis leitakse maksustamisele kuuluva pakendi koguse korrutamisel aktsiisimääraga.⁶²

Erinevalt teistest maksudest on pakendiaktsiisi puhul seaduses ette nähtud täiesti legaalne võimalus maksu vältida. Nimelt näevad pakendiseadus ja pakendiaktsiisiseadus kõikidele pakendikäitlejatele ette võimaluse kasutada keskkonnaministri poolt akrediteeritud taaskasutusorganisatsioonide⁶³ abi. Kui aktsiisimaksja delegeerib oma kohustused organisatsioonile, ei pea ta ise tegelema enam ei pakendijäätmete kogumise ega töötlemisega, samuti ei pea ta täitma aruandeid ega maksma aktsiisi. Kõik selle teeb tema eest ära taaskasutusorganisatsioon ja seda tunduvalt soodsamate tariifidega, kui oleks võimalik aktsiisisumma. Taaskasutusorganisatsiooniga ühinemisel on ka see eelis, et ettevõtja vabaneb mitte ainult jäätmete kogumise, sorteerimise ja ümbertöötlemise kohustusest, vaid ka kõigest sellega kaasnevast asjaajamisest. Edaspidi tuleb vaid esitada igakuiseid jäätmekoguste aruandeid taaskasutusorganisatsioonile. Pakendiregistri aruannetega ja aktsiisideklaratsioonidega tegeleb juba organisatsioon.⁶⁴

---

⁶¹ Kapajeva, K. 2007. Aktsiisideklaratsioonid Tartu aktsiisikeskuses. Autori üleskirjutis. Tartu, 22.02.2007.

⁶² Pakendi aktsiisideklaratsiooni vormi kehtestamine. Rahandusministri määrus 03.03.2005 nr 22, RTL 2005, 29, 402.

⁶³ Akrediteeritud segapakendite kogumise ja taaskasutamissüsteemi kuuluvad Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, MTÜ Eesti Pakendiringlus ja Eesti Pandipakend OÜ. Keskkonnaministeerium. Pakendi taaskasutusorganisatsioonid. <http://www.envir.ee/834> 25.02.2007

⁶⁴ Kannukene, M. 2005. Pakendiaktsiisi maksmise valikud. – MaksuMaksja, 9/05.

Kui ettevõtja ei ole eelpool nimetatud organisatsiooniga lepingut sõlminud, siis on aktsiisi maksmise kohustus ettevõttel. Sellisel juhul on aktsiisi maksmist raske kontrollida. Lõuna maksu- ja tollikeskuse tolliosakonna tollitehnoloogia talituse vanemspetsialisti Kristina Kapajeva sõnul on esinenud olukordi, kui deklaratsiooni täitmisel ei lahterdata pakendit deklaratsioonil kirjas olevate liikide järgi, vaid märgitakse kogu deklareeritav pakend lahtrisse „muu”. Hilisemal kontrollil on selgunud, et tegemist oli pakendiga, mida oleks saanud deklaratsioonil vastavatesse lahtritesse jaotada. Kirjeldatud viisil deklaratsiooni täitmist tõlgendatakse aktsiisikeskuses deklaratsiooni ebakorrektsena.⁶⁵

2006. aastal läbiviidud pakendiaktsiisi kontrolli tulemusel ei olnud 70% kontrollitud ettevõtetest pakendi- ja pakendiaktsiisi seadusest tulenevaid kohustusi täitnud. 2007. aasta nelja kuuga 75% läbiviidud kontrollidest lõppes täiendava pakendiaktsiisi maksusumma määramisega. Maksuhaldur on väljastanud võimalikele pakendiettevõtjatele kirjad, kus ettevõtjat teavitatakse aktsiisideklaratsiooni esitamise ja/või pakendiaruande esitamise kohtustusest pakendiregistrile. Kirjade saatmisega annab maksuhaldur ettevõtjatele võimaluse esitada ise aktsiisideklaratsioonid.⁶⁶ Kuna pakendiaktsiisi ei ole kehtestatud riigile maksutulu kogumiseks, siis ei ole kontrolli põhieesmärgiks maksusumma määramine, vaid ettevõtetele pakendijäätmete taaskasutamise võimaluste tutvustamine, pakendiettevõtete aruandluse korrastamine ja edasine pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise korraldamine.⁶⁷

Küsitluses osalenud aktsiisilaopidajad olid pakendi- ja pakendiaktsiisi seadusest tulenevad kohustused üle andnud taaskasutusorganisatsioonidele, mistõttu ei olnud ettevõtetel aktsiisi maksmise kohustust.

2.2 Aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmine

Aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruande vormid ning nende täitmine on kehtestatud rahandusministri 30.04.2004 määrusega nr 37. Määruses on kirjeldatud aktsiisikauba

---

⁶⁵ Kapajeva, K. 2007. Aktsiisideklaratsioonid Tartu aktsiisikeskuses. Autori üleskirjutis. Tartu, 22.02.2007.

⁶⁶ Maksu- ja Tolliamet. Maksuhaldur palub ettevõtetel pöörata tähelepanu pakendiaktsiisi deklareerimisele. <http://www.emta.ee/?id=21373&tpl=1026> 12.12.2007

⁶⁷ Maksu- ja Tolliamet. Maksu- ja Tolliameti aastaraamat 2006. <http://www.emta.ee/?id=621> 15.01.2008

liikumise ja laoseisu aruannete täitmine kõikide aktsiisikaupade suhtes üldiselt ning on välja toodud erisused, mis kehtivad iga kauba kohta eraldi.

Aruanne esitatakse paberil formaadiga A4 või elektrooniliselt. Aruanne peab olema täidetud loetavalt ja sellisel viisil, et kandeid ei oleks võimalik kustutada. Andmete kustutamine ja ülekirjutamine on keelatud. Aruanne täidetakse aktsiisilaopidaja poolt kalendrikuu andmete põhjal eraldi iga aktsiisilao tegevuskoha kohta.⁶⁸

Aktiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete päises näidatakse ära aktsiisilao üle järelvalvet teostava Maksu- ja Tolliameti piirkondliku struktuuriüksuse nimi, aruande esitaja ärinimi, registrikood ja aktsiisilao number, tegevuskoha aadress, aruandeperiood ja aasta. Kui aruanne esitatakse paberkandjal, siis kinnitatakse aruandes märgitud andmete õigsus aktsiisilaopidaja esindaja allkirjaga. Lisaks märgitakse aruandes sisalduvate andmete õigsust kinnitanud isiku ees- ja perekonnanimi, ametinimetus ja kuupäev.⁶⁹

Alkoholi liikumise ja laoseisu aruandesse (Lisa 5), tubakatoodete liikumise ja laoseisu aruande tabelisse 1 (Lisa 6) ning kütuse liikumise ja laoseisu aruande tabelitesse 1-3 reale 1.1 (Lisa 7) märgitakse aktsiisilaos ajutises aktsiisivabastuses oleva alkoholi, tubaka või kütuse kogus aruandeperioodile eelneva kalendrikuu viimase kalendripäeva lõpu seisuga. Aktsiisikauba aruannetele märgitakse aruandeperioodi jooksul aktsiisilattu vastuvõetud aktsiisikauba kogused; aruandeperioodi jooksul aktsiisilaost lähetatud aktsiisikauba kogused; aruandeperioodi jooksul tekkinud või avastatud ajutises aktsiisivabastuses oleva aktsiisikauba kao⁷⁰ kogused (k.a normatiivne kadu, põhjendatud kadu ja põhjendamata kadu); aruandeperioodi jooksul aktsiisikauba kvaliteedi kontrolliks kasutatud aktsiisikauba kogus; muu toodang ja aruandeperioodi viimase kalendripäeva lõpu seisuga aktsiisilaos oleva aktsiisikauba ja ajutises aktsiisivabastuses oleva kauba kogus.⁷¹

---

⁶⁸ Aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruande vormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 30.04.2004 nr 37 §§ 1, 2. RTL 2004, 39, 652.

⁶⁹ samas, § 3

⁷⁰ Aktsiisikauba kadu on aktsiisi puudujääk, mis tekkis aktsiisikauba ajutises aktsiisivabastuses tootmisel, ladustamisel või veol, samuti puudujääk, mis tekkis ATKEAS § 27 lg 1 p 9-19, 22-24 ja 27 nimetatud juhtudel alkoholi, tubaka ja kütuse tootmisel, ladustamisel, kasutamisel või veol. ATKEAS § 30 lg 1. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

⁷¹ Aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruande vormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 30.04.2004 nr 37 § 7. RTL 2004, 39, 652.

Lisaks eelpool kirjeldatule on aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmise puhul oluline pöörata tähelepanu iga aktsiisikauba liigi suhtes kehtivatele erisustele.

Alkoholi liikumise ja laoseisu aruande tabeli veergudesse 3 kuni 16 märgitakse alkoholi kogused vastavalt veergudes toodud alkoholi liigitusele. Tähelepanu tuleb pöörata koguste märkimisele, sest veergudes 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11 ja 14 märgitakse alkoholi kogused hektoliitrites kuid veergudes 5, 10, 12, 13, 15 ja 16 absoluutalkoholi kogused hektoliitrites. Maksumärgistatud alkoholi kogus märgitakse veergu 12 „Muu alkohol“. Aruande tabeli reale 1 märgitakse tabeli veergudes 3 kuni 16 nimetatud alkoholi kogus aktsiisilaos aruandeperioodile eelneva kalendrikuu viimase kalendripäeva lõpu seisuga.⁷²

Tubakatoodete liikumise ja laoseisu aruande esitamisel on kohustus täita kaks tabelit: tabel 1, milles kajastub tubakatoodete laoseis ja liikumine ning tabel 2, mis esitatakse maksumärkide kohta.

Tubakatoodete liikumise ja laoseisu aruande tabelisse 1 veergudesse 3 kuni 9 märgitakse tubakatoodete kogused vastavalt veergudes toodud tubakatoodete liigitusele. Tähelepanu tuleks pöörata tubakatoodete koguste märkimisele: sigareti, sigarillo ja sigari kogus märgitakse tükkides; suitsetamistubaka, närimistubaka, toortubaka ja taastatud tubaka kogused märgitakse kilogrammides. Aruande tabelisse 1 reale 1 märgitakse tabeli veergudes 3 kuni 9 nimetatud tubakatoodete kogused aktsiisilaos aruandeperioodile eelneva kalendrikuu viimase kalendripäeva lõpu seisuga.⁷³

Tubakatoodete liikumise ja laoseisu aruande tabelisse 2 märgitakse aktsiisilaopidaja valduses olevate maksumärkide andmed, sh tubakatoodete müügipakendile kinnitatud maksumärgid ja puudu olevad maksumärgid. Puudu olevaks maksumärgiks loetakse maksumärki, mis on kadunud, hävinenud, varastatud või mida ei ole aktsiisilaopidaja valduses muul taolisel põhjusel. Maksumärkide kogus märgitakse tükkides vastavalt maksumärgi liigile.⁷⁴

---

⁷² samas, § 4

⁷³ samas, § 5

⁷⁴ samas, § 8

Kütuse liikumise ja laoseisu aruande esitamisel täidetakse viis tabelit. Tabelitesse 1 kuni 3 veergudesse 3 kuni 24 märgitakse kütuse kogused vastavalt toodud kütuse liigitusele kilogrammides aruandeperioodile eelneva kalendrikuu viimase kalendripäeva lõpu seisuga. Kütuse komponendina käsitatakse vastava kütuse aktsiisimääraga maksustatud kütusesarnaseid tooteid.⁷⁵

Kütuse liikumise ja laoseisu aruande tabelisse 4 märgitakse andmed aruandeperioodi jooksul soetatud erimärgistatud diislikütuse ja kerge kütteõli kohta. Tabelisse 5 märgitakse andmed aruandeperioodi jooksul võõrandatud erimärgistatud diislikütuse ja kerge kütteõli kohta.⁷⁶

2.3 Aktsiisikauba liikumise ja maksustamise jälgimine

Aktsiisikaupade liikumise jälgimisel ja maksustamise kontrollimisel on tähtis pöörata tähelepanu kõikidele aktsiisikaubaga seotud dokumentidele. Nendeks on aktsiisikauba saatelehted, igapäevased aktsiisimaksukohustuse väljatrükid, aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruanded ning aktsiisideklaratsioonid.

Aktsiisikauba liikumine toimub saatelehtede alusel. Eesti siseriiklikud saatelehed on A-saateleht (Lisa 8) ja T-saateleht (Lisa 9)⁷⁷. A- saatelehega liiguvad aktsiisikaubad, millelt on aktsiis tasumata, T- saatelehega aga kaubad, millelt on aktsiis tasutud. Euroopa Liidus on liikmesriikide vahel liikuvate aktsiisikaupade saatedokumendid saateleht AAD ja saateleht SAAD. Saateleht AAD on kehtestatud ajutises aktsiisivabastuses lähetatavale kaubale⁷⁸. Saateleht SAAD on kaasatud kaubale, millelt on liikmesriigis aktsiis juba tasutud⁷⁹. SAAD saatelehe süsteem võimaldab lähteriigi saatjal saada tema poolt tasutud aktsiisi lähteriigilt tagasi, et ei tekiks kauba topeltmaksustamist.

Saatelehtedel kajastub kogu informatsioon aktsiisikauba kohta. Sisalduma peavad andmed kauba saatja, saaja, sihtkoha, lähetuskoha ja vedaja kohta. Nõutav on kauba kirjeldus,

---

⁷⁵ samas, § 6

⁷⁶ samas, § 9

⁷⁷ Siseriiklike A ja T saatelehtede vormid, täitmine, väljastamise ja esitamise kord on kehtestatud rahandusministri 19.02.2003 määrusega nr 39. RTL. 2003, 3, 469.

⁷⁸ EMÜ Komisjoni 11.09.1992 määrus nr 2719/92.- EÜT L 276, 19.09.1992.

⁷⁹ EMÜ Komisjoni 17.12.1992 määrus nr 3649/92.- EÜT L 369, 18.12.1992.

kogus ning kood. Kauba kood märgitakse vastavalt Euroopa Ühenduste Nõukogu määrusega⁸⁰ kehtestatud kombineeritud nomenklatuurile.

A-saatelehe kujundust ja lahtrite paigutust võib aktsiisilao üle järelvalvet teostava Maksu- ja Tolliameti piirkondliku struktuuriüksuse loal muuta, kuid saatelehele kantavad andmed peavad olema vastavuses lahtrite numbritega. T-saatelehe vorm kujundatakse aktsiisilaopidaja poolt kooskõlastades eelnevalt selle tema aktsiisilao järelvalvet teostava Maksu- ja Tolliameti piirkondliku struktuuriüksusega. Seejuures tuleb saatelehe kujundamisel järgida rahandusministri määruses nõutavaid tingimusi. Saatelehed vormistatakse paberil ning peavad olema nummerdatud kasvavas järjekorras. Saateleht peab olema täidetud loetavalt ja sellisel viisil, et kandeid ei oleks võimalik kustutada.⁸¹

T-saatelehtede kujundamisel on antud aktsiisilaopidajale teatud vabadused. Kuna saateleht esitatakse alati koos arvega, siis on paljud ettevõtjad ühendanud mainitud dokumendid ja koostanud ühtse arve-saatelehe⁸².

Aktiisikauba tarbimisse lubamine toimub siseriikliku T-saatelehega, mille alusel väljastatakse aktsiisilaost aruandekuul aktsiisiga maksustamisele kuuluv kaup. Aktsiisilaopidaja ja registreeritud kaupleja on kohustatud pidama arvestust aktsiisimaksukohustuse tekkimise kohta kasvavas kokkuvõttes. Andmed iga tööpäeva lõpu seisuga kohta, mis on ühtlasi järgmise tööpäeva alguse seis, peavad olema kinnitatud aktsiisilaopidaja, registreeritud kaupleja või nende esindaja allkirjaga. Elektroonse arvestuse korral allkirjastatakse tööpäeva lõpu maksukohustuste seisuga väljatrükk. Aktsiisimaksukohustuse dokumendid peavad olema köidetud eraldi kausta ja järjestikku nummerdatud⁸³. Seega peab tööpäeva lõpuks saama T-saatelehtede järgi ülevaate päeva jooksul tekkinud aktsiisimaksukohustusest.

Saatelehtedel olev informatsioon aktsiisikauba kohta fikseeritakse igapäevastes aktsiisimaksukohustuse väljatrükkides ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetes. Aktsiisideklaratsioonidel deklareeritakse maksmisele kuuluv aktsiis aktsiisikauba liikumise

---

⁸⁰ EMÜ Nõukogu 23.07.1987 määrus nr 2658/87.- EÜT L 256, 7.9.1987.

⁸¹ Ajutises aktsiisivabastuses lähetatud aktsiisikauba saatelehe ja aktsiisivabastustõendi vormid, nende täitmise, väljastamise ja esitamise kord ning saatelehe tagastamise kord ja tähtaeg, samuti ajutise aktsiisivabastusega lähetatud aktsiisikauba saatelehel nõutavate andmete loetelu ning saatelehe täitmise ja väljastamise kord. Rahandusministri määrus 19.02.2003 nr 39. § 1 lg 1-4, § 2 lg 1. RTL 2003, 31, 469.

⁸² Puhm, E. 2007. Aktsiisideklaratsioonide kontrollimine. Autori üleskirjutis, Tallinn. 17.12.2007.

⁸³ ATKEAS § 36 lg 1 p 3. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

ja laoseisu aruandes märgitud aruandeperioodi jooksul lähetatud aktsiisikauba koguse järgi, millelt on tekkinud maksukohustus samal aruandeperioodil. Kauba kogus pärineb aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetelt ning maksusumma igapäevastest aktsiisimaksukohustuse väljatrükkidest. Aktsiisilaopidaja on kohustatud aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruande ja aktsiisideklaratsiooni esitama tema aktsiisilao üle järelevalvet teostavale Maksu- ja Tolliameti piirkondlikule struktuuriüksusele hiljemalt maksustamisperiodile järgneva kalendrikuu 15. päeval⁸⁴. Aktsiisideklaratsioonidel kajastuva aktsiisi alusel toimub aktsiisimaksu laekumine riigieelarvesse.

Autori arvates kirjeldatud aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgiv ning kontrolliv süsteem käesoleval ajal toimib. Samuti on tagatud aktsiiside laekumine. Süsteemi toimimist kinnitab ka asjaolu, et 2006.a ja 2007.a laekus riigieelarvesse aktsiise kavandatust enam. Maksu- ja Tolliameti andmeil laekus 2006.a aktsiise 69 253 tuh. krooni ja 2007.a 314 095 tuh. krooni planeeritust rohkem⁸⁵.

Maksulaekumise tagamiseks on maksuhalduril olemas süsteem – Maksu- ja Tolliameti struktuuriüksused kindlate funktsioonidega maksude laekumise jälgimiseks ja kontrollimiseks: ametnikud aktsiisikauba käibe seireks, informatsiooni hankimiseks ja analüüsiks; ametnikud, kes kontrollivad aktsiisikaupa nii füüsiliselt kui dokumentaalselt; maksude tasumise õigsuse kontrollijad ning maksustamisega kaasnevate väärtegade menetlejad. Maksulaekumiste süsteemi kindlustamiseks on loodud ühendused pankadega. Kõik tegutsevad aktsiisikauba käitlejad, kellel võib tekkida aktsiisi maksmise kohustus, esitavad maksuhaldurile tagatise, milleks on enamasti rahaline makse maksuhalduri pangakontole. Tagatissumma määrab maksuhaldur tekkida võiva või tekkinud maksukohustuse summa alusel. Aktsiisi maksmise tagamiseks arvutatakse tagatis aktsiisikaubalt, mis toodetakse, ladustatakse, toimetatakse lattu või lähetatakse ajutises aktsiisivabastuses⁸⁶.

Aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgiv ning kontrolliv süsteem on toiminud aastaid kuid vajaks nii töö autori kui ka maksuametnike arvates täiendamist ja uuendamist. Käesoleval ajal laekuvad aktsiisideklaratsioonid ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu

---

⁸⁴ samas, § 37 lg 1

⁸⁵ Maksu- ja Tolliamet. Statistika. 2006. a ja 2007.a maksulaekumised. <http://www.emta.ee/?id=14183>
06.03.2008

⁸⁶ ATKEAS § 31 lg 1. 04.12.2002.- RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.

aruanded Maksu- ja Tolliametisse elektrooniliselt e-maksuameti kaudu. Aktsiisikauba saatelehed edastatakse aga koos kaubaga paberkandjal. Töö autori arvates oleks otstarbekas luua riigisisene aktsiisikauba liikumist jälgiv elektrooniline süsteem, mille kaudu oleksid jälgitavad aktsiisikauba saatelehed. Elektroonilise süsteemi vahendusel saaks parema ülevaate aktsiisikauba liikumisest ning oleks lihtsam teostada kontrollitavate objektide valikut. Samuti oleks maksuametnikel võimalus ametiülesannete täitmisel paralleelselt aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetega kontrollida aktsiisikauba saatelehti.

2.4 Kokkuvõte küsitlustest aktsiisilaopidajate ja maksuametnikega

Järgnevalt teeb autor kokkuvõtte aktsiisilaopidajate ja maksuametnike seas läbi viidud küsitlusest ning pakub välja võimalikud lahendused uuringu põhjal esile kerkinud probleemidele. Tulemuste analüüsimisel lähtub autor maksustamise üldpõhimõtetest.

Intervjueerides maksuametnikke, uuris autor kas ja millised probleemid esinevad aktsiisideklaratsioonide ja aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete esitamisel ning kontrollimisel.

Tallinna aktsiisikeskuse andmeil esitavad nende kontrollalasse kuuluvatest 73-st aktsiisilaopidajast ja registreeritud kauplejast 3 ettevõtjat deklaratsiooni paberkandjal.⁸⁷ Tartu aktsiisikeskuse kontrollalasse kuulub 33 aktsiisilaopidajat ja registreeritud kauplejat ning paberkandjal esitab deklaratsioone neist 3.⁸⁸

Põhja maksu- ja tollikeskuse aktsiiside talituse andmeil laekuvad aktsiisideklaratsioonid ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruanded Maksu- ja Tolliametisse enamasti õigeaegselt. Hilinemisega esitatud deklaratsioonide osakaal on väike ning nende puhul tavaliselt karistusi ei rakendata. Karistuste mitterakendamise põhjuseks on isikkoosseisu nappus ja olemasolevate ametnike suur töökoormus.⁸⁹

---

⁸⁷ Ojanurm, L. 2007. Aktsiisideklaratsioonid Tallinna aktsiisikeskuses. Autori üleskirjutis, Tallinn, 02.02.2007.

⁸⁸ Kapajeva, K. 2007. Aktsiisideklaratsioonid Tartu aktsiisikeskuses. Autori üleskirjutis, Tartu, 22.02.2007.

⁸⁹ Ojanurm, L. 2007. Aktsiisideklaratsioonid Tallinna aktsiisikeskuses. Autori üleskirjutis. Tallinn, 02.02.2007.

Autori arvates peab maksuametnik ametiülesannete täitmisel lähtuma seadusest ja tal ei ole õigust jätta karistust rakendamata põhjendades seda suure töökoormuse ning isikkoosseisu vähesusega. Kui deklaratsiooni ei ole esitatud seaduses kirjas olevaks tähtpäevaks, võib maksuhaldur määrata deklaratsiooni esitamiseks tähtaja ja teha hoiatuse ning määratud tähtajaks deklaratsiooni esitama jätmise korral võidakse rakendada sunniraha. Deklaratsiooni määratud tähtajaks esitamata jätmisega rikub maksukohustuslane maksuseadust ja rikkujate suhtes on maksuametniku ülesandeks kohaldada seadusega lubatud sunnivahendeid ja karistusi.

Põhja maksu- ja tollikeskuse järelkontrolliosakonna I järelkontrollitalituse juhtivrevidendi Enno Puhm'i sõnul esitavad aktsiisilaopidajad aktsiisideklaratsioonid ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruanded e-maksuameti vahendusel. E-maksuameti kasutamine on säästlik ja mugav, kuid siiski ei ole deklaratsioonide haldaja arvates see kõige parem moodus. Probleemid ilmnevad siis, kui on tekkinud vajadus juba esitatud deklaratsiooni või aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruandeid parandada. Paranduste tegemiseks peab aktsiisilaopidaja võtma ühendust Maksu- ja Tolliameti piirikondliku struktuuriüksusega, et maksuhaldur saaks anda aktsiisilaopidajale võimaluse aktsiisideklaratsioonile või aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruandele paranduste tegemiseks. Probleem seisneb selles, et tagantjärele pole võimalik kindlaks teha, milline oli parandatavale arvule eelnev arv, sest see ei kajastu peale paranduste tegemist e-maksuameti süsteemis. Kuna edaspidi võib järelkontrolli raames tekkida vajadus välja selgitada, millist arvu parandati, teeb maksuametnik varem esitatud dokumendist väljatrüki, enne kui annab maksukohustuslasele võimaluse parandamiseks ja uuesti esitamiseks. Samas puudub maksuametnikel operatiivne juurdepääs vajalikele deklaratsioonidele, sest e-maksuameti süsteemist tehakse deklaratsioonist väljatrükk Tallinna või Tartu aktsiisikeskustes. Teise probleemina ilmnes, et e-maksuameti andmebaasis ei toimu aktsiisideklaratsioonil ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetel olevatest andmetest automaatset kontrolli ning analüüsi. Nimetatud aruannetel olevate andmete arvutusliku õigsuse kontrolli kohustus on käesoleval ajal maksuametnikul.⁹⁰

E-maksuameti süsteemi probleemide lahendamiseks oleks autori ja intervjuueeritavate arvates otstarbekas e-maksuameti süsteemi täiendada selliselt, et andmebaasis säiliks

---

⁹⁰ Puhm, E. 2007. Aktsiisideklaratsioonide kontrollimine. Autori üleskirjutis. Tallinn, 17.12.2007.

varem esitatud ja kinnitatud deklaratsioonid. Sellega kaoks vajadus aktsiisikeskustes parandatavatest deklaratsioonidest väljatrükkide tegemine ning maksuametnikel, kellel on ametialane vajadus dokumente näha, oleks kohene juurdepääs vajalikule informatsioonile. Lisaks on autor seisukohal, et e-maksuameti andmebaasis võiks aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmise ja esitamisega seonduvat täiendada, et süsteemis toimuks automaatselt andmetest esmase analüüsi tegemine ja aruannetes esitatatud andmete kontroll.

Tarbijatelt informatsiooni saamiseks küsitles autor valikuliselt aktsiisilaopidajaid. Küsitluses tunti huvi aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete esitamise ja täitmise kohta: kas deklaratsioonide täitmisel on probleeme; kas on tehtud vigu deklaratsioonide täitmisel; kas deklaratsioon on jäänud õigeks ajaks esitamata ja kas sellisel juhul on määratud karistusi.

Küsitluses osalenud ettevõtted esitasid aktsiisideklaratsioonid ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruanded elektrooniliselt e-maksuameti kaudu. Üldine arvamus oli, et kui aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruandeid on peetud korrektselt, siis ei teki probleeme deklaratsioonide täitmisel. Kui võrreldi alkoholi ja tubaka aktsiisideklaratsioonide täitmist, peeti alkoholi deklareerimist keerukamaks, sest alkoholi tootegruppe on enam kui tubakatooteid.

Hilinemisega esitatud deklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete puhul peeti maksuametnikke vastutulelikeks ja ettekirjutuste ning trahvi määramist mainiti vaid üksikutel juhtudel.

Siinkohal on autor arvamusel, et maksuametnik peab lähtuma kontrollimisel ja maksusumma määramisel seadusest ning järgima kokkulepete sõlmimise keeldu. Maksuametnikul ei ole õigust keelduda maksu sissenõudmisest, kui see on seaduses sätestatud. Samuti peab maksuseadust rakendama kõikide maksumaksjate suhtes ühtemoodi. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib maksuametnik loobuda väikeste summade sissenõudmisest, kui see on liiga kulukas ja ebaefektiivne.

Aktsiisilaopidajate sõnul teostavad maksuametnikud ladude tegevuse üle kontrolli kaks kuni kolm korda aastas. Kontrollitakse maksude arvestust ja maksmist, dokumentatsiooni

pidamise korrektsust ning aktsiisilao laoiseisu. Lisaks kontrollitakse alati, kui on tegemist laopinna suurenemisega, asukoha likvideerimisega või uue lao asutamisega. Koostööd aktsiisikeskustega peeti positiivseks, esile tõsteti maksuametnike mõistvat suhtumist ja abivalmidust probleemide lahendamisel. Samas toodi esile ka kriitikat maksuametnike kontrollitegevuse üle. Viidati maksuametnike poolt läbiviidud kontrollide pinnapealsusele: kontrollitakse ainult dokumentide täitmist, süübitamata laoprogrammis olevatesse andmetesse ja muudesse lisadokumentidesse.

Aktiisilao pidajate tegevuse kontrollimisel vaadatakse aktsiisideklaratsioone, aktsiisikauba liikumise ja laoiseisu aruandeid, igapäevaseid aktsiisimaksukohustuse väljatrükke ja aktsiisikauba saatedokumente. Laoprogrammidesse süübitakse aga siis, kui kontrollimisel selgub, et laoiseisu väljatrükkidelt saadav informatsioon ei ole piisav. Revident hindab millises ulatuses ettevõtet kontrollitakse. Selleks analüüsitakse laoaruandeid ja deklaratsioone ning tulemuste järgi otsustakse kontrollimise periood ja maht. Samuti otsustab revident trahvi määramise, mis oleneb asjaolust, kui suure eksimusega on tegemist.⁹¹

Seega on maksuametnikul õigus kaaluda, millist kontrollitoimingut rakendada ja kas karistuse rakendamine on vajalik. Maksuametnik teostab kaalutusõigust seadusega määratud volituse piires ja kooskõlas õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ja kaaludes põhjendatud huve. Samas peab maksuametnik lähtuma ka ühetaolise maksustamise põhimõttest, rakendama maksuseadust kõikide maksumaksjate suhtes ühtemoodi, ei tohi teha suvalisi erandeid ega tõlgendada seadust erinevate maksumaksjate jaoks erinevalt. Kui osade maksumaksjate suhtes rakendatakse karistusi ja teiste suhtes mitte, siis on see maksumaksjate jaoks ebavõrdne kohtlemine.

---

⁹¹ Puhm, E. 2007. Aktsiisideklaratsioonide kontrollimine. Autori üleskirjutis. Tallinn, 17.12.2007.

KOKKUVÕTE

Lõputöös andis autor ülevaate aktsiisimaksust üldiselt, aktsiisideklaratsioonidest ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetest. Autor tutvustas aktsiiside ajalugu taasiseisvunud Eesti Vabariigis, kirjeldas aktsiisimaksu maksukohustuse ja deklareerimiskohustuse tekkimist ning aktsiisikauba maksustamisperioodi. Aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete teemat käsitledes kirjeldas autor deklaratsioonide ja aruannete täitmist aktsiisikauba liikide lõikes.

Töö eesmärgiks oli uurida aktsiisikauba liikumise ja maksustamise süsteemi toimimist ning millised probleemid esinevad aktsiisideklaratsioonide, aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete kui peamiste maksuhalduri informatsiooniallikate täitmisel ja esitamisel.

Eesmärgi täitmiseks küsitles autor aktsiisilaopidajaid, kelle igapäevaseks tööks on aktsiisideklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannete täitmine ning maksuametnikke, kelle ülesanneteks on eelpool nimetatud dokumentide kontrollimine.

Küsitluse tulemusena selgusid probleemid e-maksuameti andmebaasis deklaratsioonide ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetega seonduva osas. Alkoholiaktsiisi kontrolli tulemusena avastati alkoholiklassi valesti määratlemist aktsiisideklaratsioonidel, mille tulemusena laekus aktsiisi ATKEASes sätestatud määradest vähem. Energiatoote aktsiisideklaratsioonide kontrollimisel selgus, et kütuse aktsiisimäärade suure erinevuse tõttu võidakse deklareerida väiksema maksumääraga kütust. Pakendiaktsiisi

deklaratsioonide kontrollimisel ilmes, et paljud ettevõtted ei ole pakendi- ja pakendiaktsiisi seadusest tulenevaid kohustusi täitnud.

Töö hüpoteesiks oli seatud: Eesti Vabariigis kehtiv aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgiv ning kontrolliv süsteem tagab aktsiiside laekumise.

Autor hindab püstitatud hüpoteesi tõestatuks ning leiab, et kirjeldatud süsteem toimib. Aktsiisikauba liikumise jälgimisel vaadeldakse aktsiisikauba saatelehti ning aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruandeid. Aktsiisikauba maksustamise jälgimisel vaadeldakse ning võrreldakse aktsiisideklaratsioonidele märgitud maksusummat ja igapäevaseid aktsiisimaksukohustuse väljatrükke, mille alusel peetakse arvestust maksukohustuse kohta kasvavas kokkuvõttes. Igapäevased aktsiisimaksukohustused tekivad T-saatelehtede alusel aktsiisiga maksustatud kauba väljastamisel aktsiisilaost. Aktsiisikaupade liikumise ja maksustamise kontrollimisel vaadeldakse saatelehti, arvestust maksukohustuse tekkimise kohta kasvavas kokkuvõttes, aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruandeid ning aktsiisideklaratsioone. Aktsiisimaksu tasumise kontrollimisel on põhirõhk T-saatelehtedega tarbimisse lubatud kauba maksustamisel. Saatelehtedel olev kauba kogus fikseeritakse aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruandes ning maksukohustus igapäevastes aktsiisimaksukohustuse väljatrükkides. Aktsiisideklaratsioonil deklareeritav kaubakogus ja maksukohustus peavad nende andmetega ühtima.

Aktsiisimaksu laekumise kontrollimiseks on maksuhalduril loodud süsteem, kuhu kuuluvad Maksu- ja Tolliameti erinevad struktuuriüksused, elektrooniline andmeside pankadega, aktsiisikauba käitlejate poolt tagatise maksmine maksuhalduri pangakontole.

Autor on arvamusel, et hetkel kehtivat ja toimivat aktsiisikauba liikumist ja maksustamist jälgivat ning kontrollivat süsteemi peaks arendama ja looma elektroonilise andmebaasi, mille kaudu oleks võimalik jälgida aktsiisikaupade liikumist. Samuti oleks otstarbekas parendada juba olemasolevat e-maksuameti süsteemi, et toimuks aktsiisideklaratsioonidel ja aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruannetel olevate andmete kontroll ja analüüs.

SUMMARY

The recurrent keywords used in the final paper are, excise, excise duties, excise warehouse keeper, excise declaration, the movement and inventory as well as excise product delivery documents. The final thesis consists of two chapters and the volume of the final thesis is 38 pages. The final paper has been written in Estonian, and the summary of the work is done in English.

The research items used for the final paper were excise goods bills of delivery, excise declarations, as well as excise warehouse movement and warehouse inventory accounts; however the main fonts of information were the managing, monitoring and controlling of the excise goods.

The aim of the paper was to clarify if the movement and taxation tracking and controlling system are functioning properly for the excise goods, and to find out which problems are present in the filling and presenting of the excise declarations and the excise goods movement and inventory accounts.

The author came to the conclusion, that in the Republic of Estonia, the current movement and taxation tracking and tracking of the imposition of taxes and controlling system are functioning. To ensure the intake of taxes there is an assessor system, which includes different departments of the Taxes and Customs Board, electronical data communication with banks, collateral paid to the assessor's bank account by the excise goods handler.

From the interviews conducted, the problems with the electronic tax board became clear, from which consequently the author will make suggestions for improvements. In addition, the author believes, that the entire excise goods movement should be inclusively traceable electronically.

In writing the final thesis, the method for collecting information was regulation and literature analysis as well as interviews and conducting inquiries.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

Kirjandus

1. Autori poolt läbi viidud küsitlus teemal „Aktsiisideklaratsioonide täitmine”, veebruar 2007.
2. Eesti Ühinemisleping Euroopa Liiduga. Seletuskiri. Välisministeerium 2004.
3. Huberg, M., Uusorg, M. 2007. Eesti maksuseadused koos rakendusaktidega. Tartu: OÜ Casus.
4. Intervjuu: Kapajeva, K. 2007. Aktsiisideklaratsioonid Tartu aktsiisikeskuses. Autori üleskirjutis. Tartu, 22.02.2007.
5. Intervjuu: Ojanurm, L. 2007. Aktsiisideklaratsioonid Tallinna aktsiisikeskuses. Autori üleskirjutis. Tallinn, 02.02.2007.
6. Intervjuu: Puhm, E. 2008. Aktsiisideklaratsioonide kontrollimine. Autori üleskirjutis. Tallinn 17.12.2007.
7. Kannukene, M. 2005. Pakendiaktsiisi maksmise valikud. – MaksuMaksja, 9/05.
8. Lehis, L. 2007. Aktsiiside olemusest, ajaloost ja põhimõtetest. – MaksuMaksja, 06-07/07.
9. Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn: Juura.
10. Moora, H. 2005. Pakenditeatmik. Tallinn: AS Triip.

Internetiallikad

1. Keskkonnaministeerium. Pakendi taaskasutusorganisatsioonid.
<http://www.envir.ee/834> 25.02.2007
2. Maksu- ja Tolliamet. Maksuhaldur palub ettevõtetel pöörata tähelepanu pakendiaktsiisi deklareerimisele. <http://www.emta.ee/?id=21373&tpl=1026> 12.12.2007
3. Maksu- ja Tolliamet. Maksuhaldur juhib tähelepanu alkoholi klassi määratlemisele aktsiisideklaratsioonides <http://www.emta.ee/?id=21378&tpl=1026> 12.12.2007
4. Maksu- ja Tolliamet. Maksu- ja Tolliameti aastaraamat 2006.
<http://www.emta.ee/?id=621> 15.01.2008
5. Maksu- ja Tolliamet. Täiendused aktsiisideklaratsioonide infosüsteemis alates 2008. a. <http://www.emta.ee/?id=22818> 18.01.2008
6. Maksu- ja Tolliamet. Statistika. 2006. a ja 2007.a maksulaekumised.
<http://www.emta.ee/?id=14183> 06.03.2008

Õigusaktid

1. Ajutises aktsiisivabastuses lähetatud aktsiisikauba saatelehe ja aktsiisivabastustõendi vormid, nende täitmise, väljastamise ja esitamise kord ning saatelehe tagastamise kord ja tähtaeg, samuti ajutise aktsiisivabastuseta lähetatud aktsiisikauba saatelehel nõutavate andmete loetelu ning saatelehe täitmise ja väljastamise kord. Rahandusministri määrus 19.02.2003 nr 39. RTL 2003, 31, 469.
2. Aktsiisideklaratsioonivormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 19.02.2005 nr 35. RTL 2003, 31, 465.
3. Aktsiisikauba liikumise ja laoseisu aruande vormid ja nende täitmise kord. Rahandusministri määrus 30.04.2004 nr 37. RTL 2004, 39, 652.
4. Alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seadus, RT I 2003, 2, 17.
5. Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus. 04.12.2002. – RT I 2003, 2, 17, RT I 2007, 45, 319.
6. Alkoholi ja tubakatoodete maksumärkide kujundus, tubakatoodete maksumärkide liigid, maksumärkide väljastamise, nendest loobumise ning tubakatoodete maksumärkide lähetamise kord, maksumärkide saatelehe vorm ja selle täitmise kord. Rahandusministri määrus 12.04.2006 nr 25. RTL 27.04.2006, 36, 632.

7. Euroopa Nõukogu 25.02.1992.a direktiiv 92/12/EMÜ aktsiisiga maksustatava kauba üldise korralduse ja selle kauba valdamise, liikumise ning järelvalve kohta.- EÜT L 76, 23.03.1992.
8. EMÜ Komisjoni 11.09.1992 määrus 2719/92/EMÜ aktsiisi peatamise korra alusel liikuvate aktsiisiga maksustatavate toodete haldus-saadetokumendi kohta.-EÜT L 276, 19.09.1992.
9. EMÜ Komisjoni 17.12.1992 määrus 3649/92/EMÜ aktsiisiga maksustatavate lähteliikmesriigis tarbimisse lastud toodete ühendusesisesel liikumisel kasutatava lihtsustatud saadetokumendi kohta.- EÜT L 369, 18.12.1992.
10. EMÜ Nõukogu 23.07.1987 määrus nr 2658/87/EMÜ tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta.- EÜT L 256, 7.9.1987.
11. Maksukorralduse seadus 20.02.2002.-RT I 2002, 26, 150, RT I 2006, 43, 325.
12. Pakendiaktsiisiseadus. 19.12.2006.-RT I 1997, 5/6, 31, RT I 2005, 37, 288.
13. Pakendi aktsiisideklaratsiooni vormi kehtestamine. Rahandusministri määrus 03.03.2005 nr 22. RTL 2005, 29, 402.
14. Teeseadus. 17.02.1999.-RT I 1999, 93, 831, RT I 2007, 66, 408.

